



## Overraskende få virksomheder ændrer deres produktivitsniveau fra år til år

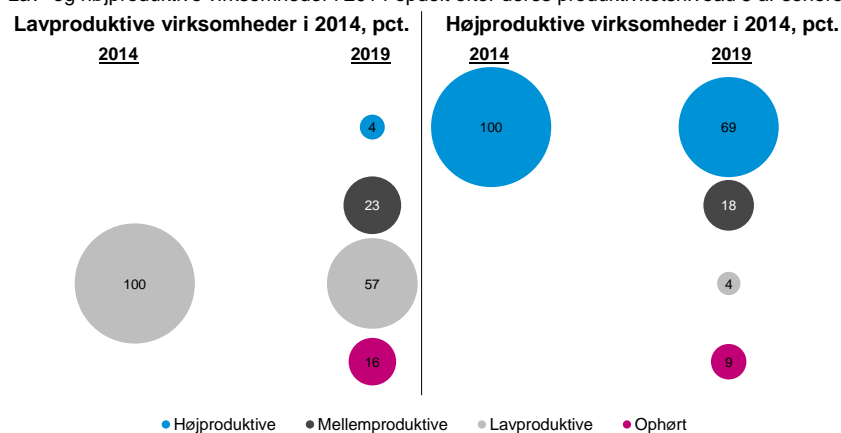
Mange virksomheder har – ikke bare i et enkelt år, men også set over flere år – en lav produktivitet uden af den grund at lukke ned. Mere end halvdelen af landets virksomheder med lav produktivitet er fortsat lavproduktive 5 år senere. Især inden for vidensservice og transport hænger mange virksomheder fast i lav produktivitet i årevis.

**Begrænset bevægelse i virksomhedernes evne til at skabe værdi**

Blandt virksomheder, der var lavproduktive i 2014, var over halvdelen også lavproduktive fem år efter.<sup>1</sup> Modsat formåede under fem pct. af virksomhederne at foretage en succesfuld turnaround og øge produktiviteten tilstrækkeligt til, at de var blandt den mest produk-

### Begrænset mobilitet i virksomhedernes produktivitsniveau

Lav- og højproduktive virksomheder i 2014 opdelt efter deres produktivitsniveau 5 år senere



Anm.: Virksomheder er opdelt efter deres totalfaktorproduktivitet. Lavproduktive virksomheder omfatter den tredjedel af virksomhederne, der har den laveste totalfaktorproduktivitet, mens den tredjedel af virksomhederne, der har den højeste totalfaktorproduktivitet, er betegnet som højproduktive. Der medtages alene virksomheder med mindst 10 fuldtidsansatte, som har ikke-imputerede regnskabsoplysninger. Kilde: Danmarks Statistik og DI

### Virksomhedsdynamik er en vigtig drivkraft for produktiviteten

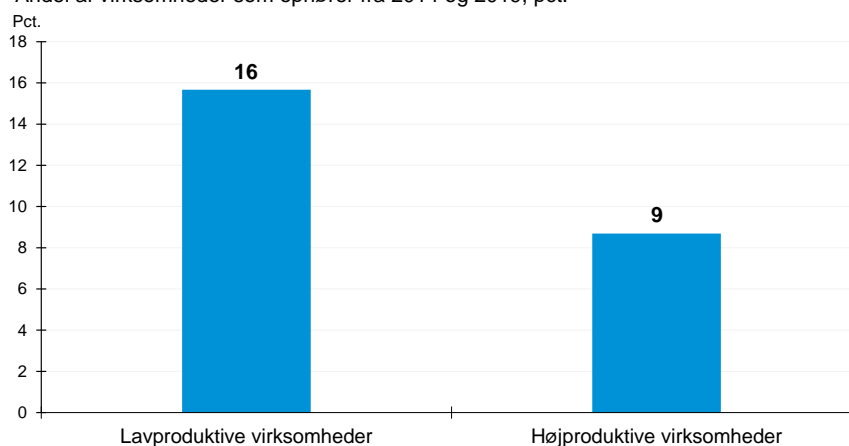
tive tredjedel af virksomhederne i 2019. Samtidig forblev syv ud af ti virksomheder højproduktive i den femårige periode, mens kun fire pct. skiftede status til lavproduktiv. Dermed er der overraskende begrænset bevægelse i virksomhedernes evne til at skabe værdi, viser en ny DI-analyse baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

At mange virksomheder er i stand til at fastholde et vedvarende højt produktivitsniveau er glædeligt, da det bidrager væsentligt til værdiskabelsen. Derimod er det mere kritisk, at en stor del af virksomhederne konsekvent over flere år har et relativt lavt produktivitsniveau, da dette binder produktionsressourcer, som kan anvendes mere effektivt i andre virksomheder. Det er tegn på en svækket virksomhedsdynamik, som er en vigtig drivkraft for produktiviteten.

En del virksomheder ophører fra 2014 til 2019, f.eks. på grund af lukninger eller opkøb. Det gælder især for de lavproduktive virksomheder, hvor knap 16 procent ophørte i perioden fra 2014 til 2019. Det er en højere andel end blandt de højproduktive virksomheder, som lå på cirka 9 procent i samme periode.

#### Højere ophørsrate blandt lavproduktive virksomheder

Andel af virksomheder som ophører fra 2014 og 2019, pct.



Anm.: I figuren medtages alene virksomheder med mindst 10 fuldtidsbeskæftigede, der var karakteriseret som henholdsvis lav- eller højproduktive i 2014, og som var ophørt fem år senere.  
Kilde: Danmarks Statistik og DI.

Når en virksomhed ophører, kan det dække over en række forskellige hændelser. Der kan være tale om et reelt ophør af virksomhedens aktiviteter (f.eks. lukning eller konkurs), men virksomheden

<sup>1</sup> En virksomhed betegnes som lavproduktiv, hvis den har en totalfaktorproduktivitet, der er blandt den nederste tredjedel for virksomheder i de private ikke-finansielle byerhverv. En virksomhed betegnes som højproduktiv, hvis den har en totalfaktorproduktivitet blandt den højeste tredjedel. De resterende virksomheder ligger i mellemgruppen. Beregningen af virksomhedernes totalfaktorproduktivitet uddybes nederst i analysen.

**Lidt sært at virksomheder med dårlige afkast videreføres år efter år**

kan også ophøre som følge af omstruktureringer eller opkøb, hvor aktiviteten fortsætter i en ny virksomhed.

At andelen af ophørte virksomheder er større for de lavproduktive virksomheder er ikke overraskende, da de formentlig har en større sandsynlighed for at lukke eller gå konkurs. Dog kan man undre sig over, at der ikke er større forskel i ophørsraten, og hvorfor mange ejere vælger at videreføre virksomheder, der vedvarende har en lav produktivitet over en længere årrække og dermed må formodes ikke at give ejerne et fornuftigt afkast af den investerede kapital.

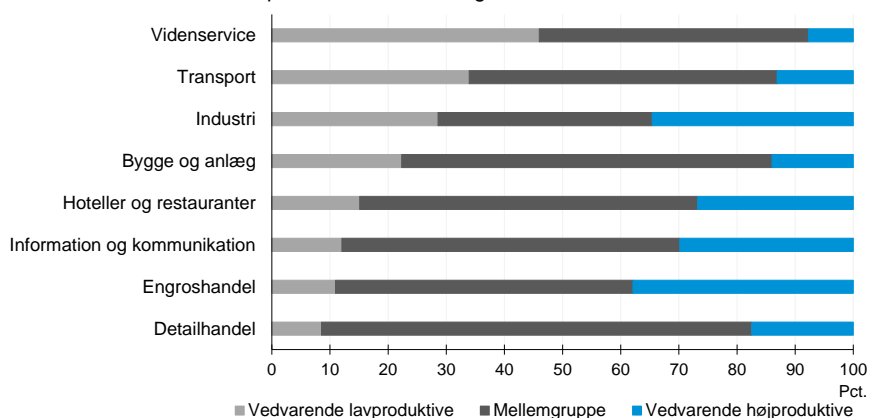
**Mobiliteten i virksomhedernes produktivitsniveau varierer en del mellem brancher**

### Bevægelse i virksomheders produktivitet på brancheniveau

Mobiliteten i virksomhedernes produktivitsniveau er generelt lav, men varierer betydeligt mellem brancherne. Der er især mange vedvarende lavproduktive virksomheder inden for vidensservice og transport. Eksempelvis var lidt under halvdelen af virksomhederne inden for vidensservice lavproduktive i både 2014 og 2019, mens knap hver tiende virksomhed var vedvarende højproduktiv.

### Mobiliteten i virksomhedernes produktivitsniveau varierer en del mellem brancherne

Virksomheder fordelt efter produktivitsniveau og branche, 2014-2019



Anm.: I figuren medtages alene virksomheder med mindst 10 fuldtidsbeskæftigede, som optræder i både 2014 og 2019.  
Kilde: Danmarks Statistik og DI.

Omvendt er der relativt mange vedvarende højproduktive og få vedvarende lavproduktive virksomheder inden for engroshandel samt information og kommunikation. Inden for engroshandel er knap fire ud af ti virksomheder vedvarende højproduktive, mens lidt over hver tiende vedvarende er lavproduktiv. Også inden for industrien er der en forholdsvis høj andel af vedvarende højproduktive virksomheder, som dog opvejes af en næsten lige så stor andel af vedvarende lavproduktive virksomheder. Særligt inden for den kemiske industri (herunder medicinal) og fødevarerindustrien er der en stor koncentration af vedvarende højproduktive virksomheder, mens det modsatte gør sig gældende inden for råvareindustrien.

**De vedvarende produktivitsforskelle kan være tegn på, at der mangler forklarende variable**

**Højproduktive virksomheder er typisk store, kapitaltunge og internationalt orienterede**

De høje andele af virksomheder med vedvarende lave eller høje produktivitsniveauer kan være tegn på, at der i analysen ikke er taget højde for en eller flere forklarende variable. Sådanne variable kan være noget, der beskriver forskellige aspekter af ledelse og medarbejdermotivation, der øger produktiviteten i den enkelte virksomhed, og som kan variere på tværs af brancher. Vi har på nuværende tidspunkt ikke adgang til data, der systematisk måler sådanne variable, men det er et analysespor, som DI vil forfølge fremadrettet.

Ser man nærmere på virksomhedernes produktivitsniveau og udvalgte observerbare karakteristika, er virksomheder med et vedvarende højt produktivitsniveau typisk karakteriseret ved at være større og mere orienteret mod udlandet i form af mere eksport og en højere grad af udenlandsk ejerskab end vedvarende lavproduktive virksomheder. Samtidig har de et større kapitalapparat per beskæftiget og en lidt lavere andel af medarbejdere med en lang videregående uddannelse. Sidstnævnte kan ikke tages som udtryk for, at højtuddannet arbejdskraft sænker virksomhedernes produktivitet. Det skal ses i sammenhæng med beregningen af virksomhedernes totalfaktorproduktivitet, der netop tager højde for virksomhedernes anvendelse af højtuddannet arbejdskraft og kapitalapparat.

#### Karakteristika ved vedvarende lav- og højproduktive virksomheder, 2019

|   | Vedvarende lavproduktive | Vedvarende højproduktive |
|---|--------------------------|--------------------------|
| Fuldtidsbeskæftigede pr. virksomhed                       | 29                       | 187                      |
| Kapitalapparat pr. fuldtidsbeskæftiget (1.000 kr.)        | 283                      | 698                      |
| Omsætning pr. fuldtidsbeskæftiget (1.000 kr.)             | 1.304                    | 4.789                    |
| Andel beskæftigede med lang videregående uddannelse, pct. | 10                       | 9                        |
| Eksportandel (eksport i pct. af omsætning)                | 10                       | 30                       |
| Andel med udenlandsk ejerskab, pct.                       | 6                        | 33                       |
| <b>Antal virksomheder</b>                                 | <b>1.805</b>             | <b>2.274</b>             |

Anm.: I tabellen medtages alene virksomheder med mindst 10 fuldtidsbeskæftigede, der var karakteriseret som hhv. lav- og højproduktive i både 2014 og 2019.

Kilde: Danmarks Statistik og DI.

For den samlede økonomi er det heldigt, at de vedvarende højproduktive virksomheder leverer et mange gange større bidrag til de samlede indkomster end de vedvarende lavproduktive virksomheder. Men det ville være en klar fordel, hvis vi kunne få mere dynamik blandt de lavproduktive virksomheder. Der er således en beskæftigelse i disse lavproduktive virksomheder på cirka 50.000 personer, der ikke leverer noget væsentligt bidrag til væksten i økonomien.<sup>2</sup>

<sup>2</sup> Tallet er nok en del større, hvis man antager, at der også er vedvarende lavproduktive virksomheder blandt de virksomheder, der ikke har helt troværdige regnskabsoplysninger, har færre end 10 fuldtidsbeskæftigede eller på anden måde er udeladt i de her refererede data.

### Sådan har vi gjort

Analysen er udarbejdet på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik. Der tages udgangspunkt i Regnskabsstatistikken i perioden fra 2014 til 2019, der omfatter virksomheder inden for de private byerhverv. Dermed ses der bort fra virksomheder inden for de primære erhverv, forsyningsvirksomhed, post og telekommunikation, finansielle tjenester, ejendomsformidling, offentlige tjenester, foreninger, kultur og renovation. Derudover er virksomheder inden for råstofindvinding, olieraffinaderier, boligudlejning samt leasing af materiel også udeladt af analysen.

Til brug for analysen foretages en række yderligere dataafgrænsninger. For det første medtages alene virksomheder, som har mindst ti fuldtidsbeskæftigede. For det andet ses kun på virksomheder, hvis regnskabsoplysninger i en eller anden form var indsendt til Danmarks Statistik. For det tredje frasorteres virksomheder med manglende eller utilstrækkelige oplysninger om værditilvækst, arbejdskraft og kapitalapparat. Ved at anvende disse afgrænsninger omfatter analysen i alt 11.126 virksomheder i 2014, som inddeles efter deres totalfaktorproduktivitet (TFP), som mål for produktivitet, i samme år og fem år senere.

TFP angiver en virksomheds evne til at skabe værdi ud fra de ressourcer, som virksomheden har til rådighed i produktionen i form af kapital, arbejdskraft mv. Målet adskiller sig fra andre mere traditionelle produktivitetsmål ved, at det måler den del af en virksomheds produktion, der ikke kan forklares af ressourceanvendelsen. Det kan være forbedringer af virksomhedernes processer og evne til at organisere sig mere hensigtsmæssigt, teknologiske fremskridt, udvikling af nye produkter og services mv.<sup>2</sup>

En virksomhed betegnes i denne analyse som lavproduktiv, hvis den har en TFP, der er blandt den nederste tredjedel for virksomhederne. Omvendt betegnes en virksomhed som højproduktiv, hvis den har en TFP blandt den højeste tredjedel. De resterende virksomheder ligger i mellemgruppen. Uanset hvilket produktivitetsniveau en virksomhed havde i 2014, finder vi, at der er en overvejende stor sandsynlighed for at, at virksomheden havde det samme relative produktivitetsniveau fem senere år.

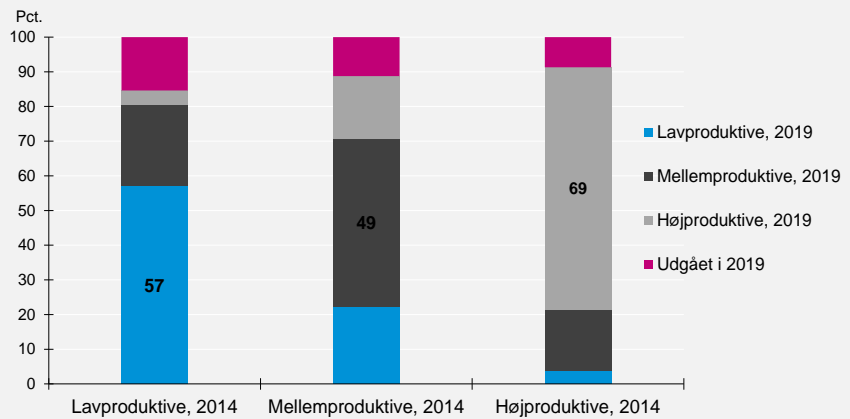
---

<sup>3</sup> Du kan læse mere om datagrundlaget og metoden, der er blevet anvendt til at beregne totalfaktorproduktivitet, i DI-analysen: "Metodenotat til beregning af produktivitet på virksomhedsniveau".

For virksomheder med et lavt produktivitsniveau i 2014 var mere end halvdelen (57 pct.) fortsat lavproduktive fem år senere. For højproduktive virksomheder var det hele syv ud af ti (69 pct.), som fastholdt et relativt højt produktivitsniveau over den fem-årige periode, mens 49 pct. af de resterende virksomheder lå i mellemgruppen i både 2014 og 2019. Den forholdsvis lave mobilitet i virksomhedernes produktivitsniveau gælder i øvrigt også, når der ses på endnu længere perioder.

### Begrænset mobilitet i virksomhedernes produktivitsniveau

Virksomheder i 2014 opdelt efter produktivitsniveau i 2014 og 2019



Anm.: Virksomheder er opdelt efter deres totalfaktorproduktivitet. Lavproduktive virksomheder omfatter den tredjedel af virksomhederne, der har den laveste totalfaktorproduktivitet, mens den tredjedel af virksomhederne, der har den laveste totalfaktorproduktivitet, er betegnet som højproduktive. Der medtages alene virksomheder med mindst 10 fuldtidsbeskæftigede, som har ikke-imputerede regnskabsoplysninger. Kilde: Danmarks Statistik og DI.